

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15Co/48/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6621203154
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 05. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Mikulaj
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2025:6621203154.6

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu JUDr. Jaroslava Mikulaja a sudcov JUDr. Jaroslava Galla a JUDr. Kládie Koskovej, v právnej veci navrhovateľov: 1/ A. B. C., narodený XX.XX.XXXX a 2/ D. D. C., narodená XX.XX.XXXX, obaja trvale bytom E. XX/X, XXX XX F., obaja zast.: DG LEGAL s.r.o, so sídlom V. P. Tótha 64/14, 036 01 Martin, IČO: 56 663 439, a účastníkov konania: 3/ E. G., narodený XX.XX.XXXX, bytom G. XX, G., 4/ D. C., narodená XX.XX.XXX, bytom H. XXX/X, F., 5/ I. D., narodená XX.XX.XXXX, bytom E. H. XXXX/XX, F. J., 6/ I. J., G. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. J. XXX/XX, F., 7/ K. J., narodený XX.XX.XXXX, trvale bytom I. L.. M. XX/XXX, F., prechodne bytom N. XX, F., 8/ B. J., narodená XX.XX.XXXX, bytom I. L.. M. XX/XXX, F., prechodne bytom N. XX, F., 9/ D. J. O., narodená XX.XX.XXXX, bytom J. XXXX/X, I. I. - L., XX/ P. I., narodený XX.XX.XXXX, bytom Q. XXX/X, F., 11/ R. M., narodená XX.XX.XXXX, bytom trvale bytom I. L.. M. XX/XXX, F., 12/ K. L., narodená XX.XX.XXXX, bytom L. XXX, S., 13/ K. D., zast.: Slovenský pozemkový fond so sídlom Búdková 36, Bratislava, 14/ A. G. D., narodená XX.XX.XXXX, trvale bytom K. XXX/X, I., 15/ N. D. F. C., G. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. A. XXXX/X, Q., 16/ K. K., narodený XX.XX.XXXX, bytom Q. XXX/XX, F., 17/ N. T., zast.: Slovenský pozemkový fond so sídlom Búdková 36, Bratislava, 18/ K. T., narodený XX.XX.XXXX, bytom I. L.. M. XX, F., 19/ C. K., zast.: Slovenský pozemkový fond so sídlom Búdková 36, Bratislava, 20/ D. D., zast.: Slovenský pozemkový fond so sídlom Búdková 36, Bratislava, 21/ K. J., narodená XX.XX.XXXX, bytom J. XXXX/X, Q., 22/ G. N., narodený XX.XX.XXXX, bytom R. F. XXX/XX, U. H. E., 23/ B. K., narodený XX.XX.XXXX, bytom G. I. XXX, 24/ R. D., narodená XX.XX.XXXX, bytom P. D. XXXX/XX, Q., 25/ R. T., narodená XX.XX.XXXX, bytom G. A. XXX/XX, Q., 26/ A. C. D., narodený XX.XX.XXXX, bytom D. XXX/XX, F., 27/ V. L., narodená XX.XX.XXXX, bytom O. L. XXXX/XX, V. - D., 28/ Q. Q., narodená XX.XX.XXXX, bytom C. XXX/X, F., 29/ D. I., zast.: Slovenský pozemkový fond so sídlom Búdková 36, Bratislava, 30/ W. K., zast.: Slovenský pozemkový fond so sídlom Búdková 36, Bratislava, 31/ D. K., narodená XX.XX.XXXX, bytom X. XXXX XXX, E. H. E., 32/ D. S., G. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. XXX/XX, B., 33/ B. L., narodená XX.XX.XXXX, bytom Q. XXX/X, F., 34/ E. D., narodená XX.XX.XXXX, bytom X. R. XXXX/X, Q., 35/ D. N., narodená XX.XX.XXXX, bytom H. XXX/X, F., 36/ D. I., narodený XX.XX.XXXX, I. XXXX/X R., L. - E., 37/ B. J., narodená XX.XX.XXXX, bytom E. X, F., 38/ D. T., narodený XX.XX.XXXX, bytom D. XXX/XX, F., 39/ D. L. H., narodená XX.XX.XXXX, bytom I. L.. M. XX/XX, F., 40/ R. E., narodená XX.XX.XXXX, bytom G. A. XXX/XX, Q., 41/ R. E., narodená XX.XX.XXXX, bytom M. XX, XX/ D. C., narodený XX.XX.XXXX, bytom P. XXX/X, Q., 43/ D. C., G. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX M. XX, XX/ E. J., zast.: Slovenský pozemkový fond so sídlom Búdková 36, Bratislava, 45/ R. J., zast.: Slovenský pozemkový fond so sídlom Búdková 36, Bratislava, 46/ D. F., zast.: Slovenský pozemkový fond so sídlom Búdková 36, Bratislava, 47/ B. J., zast.: Slovenský pozemkový fond so sídlom Búdková 36, Bratislava, 48/ K. J., narodený XX.XX.XXXX, bytom L. XXX/XX, W., 49/ K. J., nar. XX.XX.XXXX, zast.: Slovenský pozemkový fond so sídlom Búdková 36, Bratislava, 50/ N. L., narodený XX.XX.XXXX, bytom P. XXX/XX, F., XX/ R. Q., s.r.o., so sídlom Bottova 1522, Detva, IČO: 46 326 430, o návrhu na začatie konania o potvrdení vydržania, na odvolanie navrhovateľov proti uzneseniu Okresného súdu Lučenec zo dňa 31. marca 2022, č. k.: 10Vyd/1/2021-95, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

Konanie v prvej inštancii a odvolacie konanie

1. Napadnutým uznesením okresný súd konanie voči pôvodne označenému účastníkovi konania 6/ A. J. zastavil (výrok I), v zostávajúcej časti návrh zamietol (výrok II) a zároveň rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (výrok III). rozhodovaní o jeho žalobe.

2. Navrhovatelia sa domáhali vydania osvedčenia o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam podľa § 359a a nasl. CMP. Tvrdili, že predmetné pozemky, susediace s ich existujúcimi nehnuteľnosťami, nadobudli ústnymi kúpnymi zmluvami uzavretými 12. apríla 1985, uhradili kúpnu cenu, pozemky oplotili a od tej doby ich užívajú ako záhradu. Uvedli aj konkrétny výmer a transformácie parciel na základe geometrických plánov (najmä plán z r. 1984 a z r. 2015), čím sa snažili preukázať identitu pozemkov, ku ktorým uplatňujú vlastnícke právo.

3. Pozemok (parcela č. XXXX/XX a následne aj parcely č. XXXX/XX R. XX) nie je zapísaný na žiadnom liste vlastníctva v registri „S.“, ale jeho výmera sa zhoduje so súčtom výmer častí parciel zapísaných v registri „Y.“. Navrhovatelia tiež poukazovali na duplicitu zobrazenia v katastrálnej mape a absenciu známych vlastníkov.

4. Súd prvej inštancie zastavil konanie voči jednému z účastníkov (A. J.), ktorý zomrel pred podaním návrhu (§ 62 CSP) a zamietol návrh na osvedčenie vydržania (§ 359e CMP). O trovách konania rozhodol tak, že žiadny z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

5. Okresný súd odmietol návrh z dvoch hlavných dôvodov. Jednak pre nevyčerpaný okruh účastníkov konania, keď vzhľadom na smrť označeného účastníka pred podaním návrhu, nebol okruh účastníkov úplný. Účastníkmi konania podľa § 359c ods. 2 CMP musia byť všetky osoby, ktorým svedčí právo k predmetnej nehnuteľnosti. Tým, že dedičia po zomrelom účastníkovi neboli označení, nebolo možné ďalej konať.

6. Druhým dôvodom boli nesplnené právne predpoklady na vydržanie. Súd odkazoval na judikatúru Najvyššieho súdu SR a ČR (napr. sp. zn. 5 Cdo/30/2010, R 73/2015), podľa ktorej držba nehnuteľnosti nadobudnutá na základe zmluvy neregistrovanej štátnym notárstvom pred 1. 1. 1992 nemôže byť považovaná za dobromyseľnú. Navrhovatelia nepreukázali, že by zmluvy boli registrované štátnym notárstvom. Súd zároveň vyslovil pochybnosť o identite pozemku v návrhu – parcela č. XXXX/XX nie je zapísaná na LV a nie je zrejmé, ktoré časti parciel z registra „Y.“ pokrýva. Neexistuje jednoznačná identifikácia vydržaného predmetu.

7. Proti rozsudku súdu prvej inštancie sa odvolali navrhovatelia. Namietali nesprávne právne posúdenie veci, keď použitá judikatúra je prekonaná. Tiež odkázali na nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 484/2015, podľa ktorého sa právny režim držby nemá posudzovať podľa toho, či bola zmluva registrovaná štátnym notárstvom. Vydržanie má naprávať formálne vady prevodov, a nie je viazané na účinnosť zmluvy ako predbežnej otázky.

8. Tiež namietli nesprávne skutkové zistenia. Predložili kúpne zmluvy, geometrické plány. Tvrdili, že nehnuteľnosti užívajú pokojne a nerušene od roku 1985. Žiadna osoba im túto držbu nenamietala.

9. Poukázali aj na chyby v postupe súdu. V prípade pochybností o spôsobilosti pozemku ich mal súd vyzvať na odstránenie vady petitu.

10. Odvolací súd potvrdil uznesenie okresného súdu (§ 387 ods. 1 CSP) a stotožnil sa s jeho dôvodmi (§ 387 ods. 2 CSP). Za podstatný dôvod považoval nevyčerpaný okruh účastníkov konania (smrť účastníka, chýbajúci dedičia). Dospel k záveru, že súd prvej inštancie postupoval správne podľa § 62 CSP, keď ide o podmienku konania skúmanú ex offa. Odvolací súd nepovažoval za potrebné sa zaoberať ďalšími námietkami navrhovateľov, keďže nebola splnená základná procesná podmienka – okruh účastníkov. Z tohto dôvodu ani neskúmal podmienky pre vydržanie.

Rozhodnutie dovolacieho súdu po dovolaní navrhovateľov

11. Proti rozsudku odvolacieho súdu zo dňa 21. septembra 2022, č. k.: 15Co/43/2021-121 podali odvolanie navrhovatelia. Dovolanie navrhovateľov bolo Najvyšším súdom Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 6Cdo/196/2022 zo dňa 16. apríla 2024 vyhodnotené ako dôvodné. Dovolací súd konštatoval, že odvolací súd svojím rozhodnutím porušil právo navrhovateľov na spravodlivý proces garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Uvedol, že odvolací súd sa nezaoberal dôvodmi odvolania, ktoré boli podané proti zamietnutiu návrhu a ignoroval obsah odvolania v časti týkajúcej sa meritórnych námietok.

12. Zastavenie konania voči zomrelému účastníkovi bez výzvy na doplnenie návrhu (podľa § 129 CSP) porušilo procesné práva navrhovateľov. Konštatoval, že procesný postup súdov nižších inštancií

nebol v súlade s princípom spravodlivého procesu a nezodpovedal princípom mimosporového konania, kde sa uplatňuje vyšetrovací princíp a princíp oficiality. Tiež uviedol, že odvolací súd sa obmedzil na skutkový nedostatok účastníkov, čím vôbec nehodnotil skutkové a právne dôvody tvrdené navrhovateľmi (napr. existenciu držby, dobromyseľnosť, odvolanie sa na judikatúru Ústavného súdu). Takýto postup považoval za formalistický a neprípustný v mimosporových konaniach, kde má súd aktívnu úlohu v zisťovaní skutkového stavu.

13. Tiež vyslovil názor, že súd porušil zásadu rovnosti zbraní – navrhovatelia nemali možnosť relevantne reagovať, keďže ich neupozornil na potrebu doplniť účastníkov. V mimosporovom konaní nie je spor medzi stranami, ale ide o zistenie a potvrdenie právneho stavu – súd preto musí konať z úradnej moci aj vo vzťahu k účastníkom. Podľa jeho záverov súd má povinnosť procesne zabezpečiť správne určenie účastníkov konania. Ak zistí nedostatok právnej subjektivity (napr. úmrtie účastníka), má vyzvať navrhovateľov na doplnenie návrhu, alebo konanie prerušiť a umožniť doplniť okruh účastníkov (napr. dedičov).

14. Deklaroval tak, že zamietnutie návrhu výlučne z dôvodu neúplného okruhu účastníkov bez riadneho procesného vedenia konania je arbitrárne a protiústavné. V mimosporovom konaní súdy nesmú striktnie aplikovať dispozičný princíp ako v sporovom konaní. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu bola v danom prípade zjavná, keďže sa nezaoberal zásadnými otázkami skutku ani práva.

15. Na záver uviedol, ako má odvolací súd ďalej postupovať, keď odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP) a v ďalšom konaní musí preskúmať a doplniť a preveriť okruh účastníkov – vyžiadať si údaje z dedičského konania po zomrelom účastníkovi (A. J.). Ak je to možné, prizvať právnych nástupcov zomrelého účastníka ako ďalších účastníkov konania (§ 10 CMP). Tiež poskytnúť navrhovateľom možnosť vyjadriť sa a vykonať všetky potrebné dôkazy. Tiež uložil riadne sa zaoberať všetkými námietkami navrhovateľov vrátane právnej argumentácie podľa nálezu ÚS SR sp. zn. II. ÚS 484/2015, hodnotenia dobromyseľnosti držby (v súlade s ústavne konformným výkladom § 134 OZ), posúdenia skutkových okolností nadobudnutia nehnuteľnosti (kúpne zmluvy z 1985, geometrický plán, dlhodobé užívanie), významu neexistencie listu vlastníctva k spornému pozemku a duplicitného zakreslenia v KN. Zároveň uviedol, že rozhodnutie musí byť preskúmateľné, logicky a právne konzistentné, pričom sa musí výslovne vysporiadať s každou relevantnou námietkou uvedenou v odvolaní.

Právne posúdenie odvolacím súdom

16. Krajský súd po zrušení veci v zmysle názoru dovolacieho súdu doplnil a preveril okruh účastníkov. Vzhľadom na v tejto veci uvedený názor prizval právnych nástupcov zomrelého účastníka. Okrem toho následne v konaní nastali zmeny aj na strane ďalších účastníkov, keďže uplynul určitý čas (2 roky), zomreli ďalší účastníci, na čo musel odvolací súd procesne reagovať, už aj z toho dôvodu, že by nemohol ani správoplatniť rozhodnutie dovolacieho súdu, pretože by bolo už nedoručiteľné.

17. Dňa 15.04.2023 (počas dovolacieho konania) zomrela účastníčka 15/ K. H.. Uznesením č. k. 15Co/48/2024 – 233 zo dňa 26.08.2024 odvolací súd rozhodol o pokračovaní v konaní s jej právnou nástupkyňou ako účastníčkou 15/ N. D. F. C., G. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. A. XXXX/X, Q. – dcéra poručiťky.

18. Dňa 05.11.2022 (potom čo odvolací súd rozhodol) zomrela účastníčka 32/ K. M.. Uznesením č. k. 15Co/48/2024 – 241 zo dňa 26.09.2024 odvolací súd rozhodol o pokračovaní v konaní s jej právnou nástupkyňou ako účastníčkou 32/ D. S., G. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. XXX/XX, B. – vnučka poručiťky.

19. Dňa 13.07.2024 (po vrátení veci dovolacím súdom) zomrel účastník 43/ K. T.. Uznesením č. k. 15Co/48/2024 – 329 zo dňa 07.05.2025, odvolací súd rozhodol o pokračovaní v konaní s jeho právnou nástupkyňou ako účastníčkou 43/ D. C., G. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX M. XX – sestra poručiťky.

20. Zároveň odvolací súd rozhodol aj o pokračovaní s právnym nástupcom pôvodného účastníka 6/ A. J., ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX, a to uznesením č. k. 15Co/48/2024 – 343 zo dňa 14.05.2025, a to s účastníčkou 6/ I. J., G. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. J. XXX/XX, F. – manželka poručiťky.

21. Ku dňu rozhodovania lustráciou nebolo zistené, že by došlo k úmrtiu ďalších účastníkov, preto súd pokračuje v konaní s právnymi nástupcami pôvodných účastníkov konania, a to s 6/ I. J., 15/ N. D. F. C., 32/ D. S., 43/ D. C..

22. Odvolací súd z obsahu spisu konštatuje, že navrhovatelia poverili zastupovaním v danej veci advokátku. Táto v návrhu na začatie konania neoznačila žiadneho ďalšieho účastníka konania. Okresný súd právnou zástupkyňou navrhovateľov, advokátku, vyzval uznesením zo dňa 21. 9. 2021, aby, okrem iného, doplnila podanie tak, aby bolo zrejmé, čoho sa týka a čo ním navrhovatelia sledujú (presný určitý petit návrhu), ktorý bude v súlade s účelom konania o potvrdenie vydržania, aby uviedla správne

označenie nehnuteľnosti podľa údajov z katastra nehnuteľností a tiež uviedla správne a úplné označenie účastníkov konania. Zároveň bola súdom poučená, že ak podanie nebude doplnené, súd ho môže odmietnuť. Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že súd konštatuje, že podanie navrhovateľov je neúplné, nakoľko neobsahuje zákonom predpísaný okruh účastníkov, teda ide o nesprávne označenie všetkých účastníkov konania. Následne právna zástupkyňa podaním zo dňa 21. 9. 2021 označila ďalších účastníkov konania, medzi nimi aj účastníka 6/ A. J., ktorý bol v čase podania návrhu už mŕtvy.

23. Odvolací súd síce v tejto veci je viazaný názorom dovolacieho súdu, avšak uvádza, že v zmysle rozhodovacej dlhodoboto totiž platí, že rozhodnutie súdu nemá byť dvojkoľajné. To znamená, že ak existuje prvotný dôvod, ktorý zakladá správnosť rozhodnutia, súd už nemôže skúmať ďalšie okolnosti veci, pretože ak by tak urobil, jeho rozhodnutie by bolo zmätočné a nepresvedčivé. Odvolací súd dospel pôvodne k záveru, že jednoznačne platí, pokiaľ nie je vyčerpaný okruh účastníkov, žalobu musí zamietnuť, v konaní nemohol pokračovať, preto ani nepristúpil k skúmaniu podmienok vydržania, teda meritórnemu skúmaniu veci. V danej veci, ale aj iných obdobných prípadoch, vzniká určité napätie medzi vyšetrovacím princípom v civilnom mimosporovom konaní a zásadou viazanosti návrhom a označením účastníkov zo strany navrhovateľa, najmä pri konaní o potvrdení vydržania podľa § 359a a nasl. CMP. Ide o veľmi dôležitú procesnoprávnu otázku, na ktorú odpoveď možno rozvrstviť do niekoľkých analytických rovín.

24. Podľa § 359d ods. 1 CMP: „Konanie o potvrdení vydržania sa začína len na návrh.“ Z toho vyplýva, že ide o návrhové konanie. V návrhovom konaní je navrhovateľ tým, kto určuje rámec konania, vrátane označenia účastníkov. Nemožno preto súhlasiť s predstavou, že by súd mal alebo mohol „sám“ dopĺňať účastníkov v takomto type konania. Aj keď CMP umožňuje širšiu aplikáciu vyšetrovacieho princípu než Civilný sporový poriadok, jeho rozsah je limitovaný typom konania. V návrhovom mimosporovom konaní (ako je vydržanie) nie je priestor na úplné nahradenie procesnej aktivity účastníkov, najmä pri základnej požiadavke označenia účastníkov.

25. Ust. § 359d ods. 2 CMP stanovuje výslovne, že návrh musí obsahovať okrem iného: „označenie nehnuteľnosti podľa údajov z katastra nehnuteľností.“ A § 359c ods. 2 CMP určuje, že účastníkom konania je: „ten, kto má v čase začatia konania zapísané vlastnícke alebo vecné právo.“

26. Teda nie súd, ale navrhovateľ má povinnosť tieto údaje identifikovať z verejných registrov a konkretizovať ich v návrhu. Ak tak neurobí, návrh trpí vadou, ktorú má odstrániť na výzvu súdu. Ak tak neurobí ani po výzve, súd môže návrh zamietnuť, resp. konanie zastaviť voči nesprávne označeným subjektom.

27. Podľa § 6 CMP: „Súd postupuje v súčinnosti s účastníkmi konania tak, aby zistil skutočný stav veci.“ Ale zároveň podľa rozhodnutia NS SR sp. zn. 6Cdo/196/2022, teda v tejto veci, súd nie je povinný suplovať úkony navrhovateľa, ak ide o základné prvky návrhu (účastníci, predmet). Je potrebné rozlišovať medzi materiálnoú pravdou (napr. zisťovanie historickej držby, dobromyseľnosti), a formálnymi predpokladmi konania (napr. procesná subjektivita, identifikácia účastníkov). Vyšetrovací princíp sa uplatňuje skôr v oblasti dokazovania skutkového stavu, nie pri procesnej konštrukcii návrhu, ktorá je plne na zodpovednosti navrhovateľa.

28. Odvolací súd je toho názoru, že súd nemá zákonný priestor ex offa dopĺňať okruh účastníkov v návrhovom konaní o potvrdení vydržania podľa § 359a CMP. Táto povinnosť je výlučne na strane navrhovateľa, a ak ju nesplní ani po výzve podľa § 129 CSP, súd je oprávnený návrh zamietnuť, nie ho „zachraňovať“. V tejto veci teda okresný súd postupoval správne, keď vyzval právnu zástupkyňu navrhovateľov na odstránenie vady. Odvolací súd zdôrazňuje, že je potrebné rozlišovať, či ide o návrhové mimosporové konanie, kde prevláda vyšetrovací princíp (napr. starostlivosť o maloletých) alebo o návrhové mimosporové konanie kde súd nie je oprávnený nahrádzať navrhovateľa pri označovaní účastníkov (napr. vyporiadanie BSM), ale ani vykonávať inú aktivitu za účastníka, napr. vyhľadávať dôkazy, napr. o vydržaní.

29. V súhrne odvolací súd uvádza, že aj v takomto konaní ide o návrhové konanie, kde súd nemôže dopĺňať účastníkov konania za navrhovateľa. Ust. § 359d ods. 1 CMP výslovne stanovuje, že konanie sa začína len na návrh, pričom účastníkov musí označiť navrhovateľ. Ak tak neurobí ani po výzve, nie je to vada odstrániteľná ex offa. Nemožno v danom prípade zamieňať vyšetrovací princíp so substitúciou návrhového bremena. Vyšetrovací princíp sa týka dôkazného zisťovania skutkového stavu, nie procesných náležitostí návrhu.

30. Z rozhodnutia dovolacieho súdu sa tak možno len domnievať, že výzvu nepovažoval za dostatočne konkrétnu alebo adresnú vo vzťahu k možnosti prerušiť konanie z dôvodu prebiehajúceho dedičského konania. Odvolací súd chápe požiadavku na vyšší štandard procesnej opatrnosti v mimosporových konaniach, najmä ak ide o ochranu práv, ktoré sú navrhovateľa už dlhodobo presvedčení, že im patria.

Avšak takýto výklad je v rozpore s princípom, že súd nemá suplovať procesné povinnosti účastníkov. Najmä ak už raz bola daná výzva podľa § 129 CSP.

31. Ako odvolací súd konštatoval, v zmysle procesnej situácie musel vyriešiť otázku účasti z dôvodu doručenia rozhodnutia dovolacieho súdu ako aj názoru v ňom vysloveného, čím zároveň odstránil namietanú vadu v dovolaní.

32. Následne sa zaoberal vecou samou, keďže, ako bolo konštatované, v zrušujúcom rozhodnutí tak neurobil.

33. Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec podľa § 379, § 380 ods. 1, 2 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 (a contrario) CSP viazaný názorom dovolacieho súdu uznesenie okresného súdu podľa § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP zrušil a vec mu podľa ust. § 391 ods. CSP vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

34. Ako odvolací súd už vyššie konštatoval, preveril a doplnil okruh účastníkov, keď si vyžiadal údaje z dedičského konania zomrelých účastníkov a do konania prizval ich právnych zástupcov.

35. Navrhovatelia v konaní argumentovali nálezom ÚS SR sp. zn. II. ÚS 484/2015. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil vo veci samej na tom, na že držba nehnuteľnosti nadobudnutej na základe zmluvy neregistrovanej štátnym notárstvom pred 1.1. 1992 nemôže byť považovaná za dobromyseľnú.

36. Odvolací súd sa s daným argumentom navrhovateľov plne stotožňuje. Z daného nálezu vyplynuli podstatné názory, ktorými sa súdy už dlhobojšie riadia a prihliadli na zmenu v ponímaní dobromyseľnosti, ktorá vyplynula z rozhodovacej praxe. Z nálezu vyplynuli nasledujúce právne závery a zásady týkajúce sa výkladu a chápaniu pojmu dobromyseľnosť pri vydržaní. Dobromyseľnosť držiteľa neznamena, že musel postupovať striktnie v súlade s formálnymi požiadavkami platného práva. Je potrebné skúmať, či držiteľ objektívne mohol byť presvedčený, že poctivým spôsobom vec nadobudol (§ 130 ods. 1 OZ). Zapltenie kúpnej ceny, prípadne iné plnenie, alebo bezodplatné nadobudnutie (dar) sú okolnosťami svedčiacimi o poctivosti držby. „Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi.“

37. Výklad § 134 OZ musí smerovať k uvedeniu dlhodobého faktického stavu držby do súladu so stavom právnym. Výklad, ktorý vylučuje alebo zásadne obmedzuje možnosť nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním, nie je ústavne akceptovateľný. „Výklad § 134 OZ, ktorý túto možnosť zásadne obmedzuje, nie je ústavne konformný.“

38. Ústavný súd nesúhlasil s judikatúrou NS SR (napr. R 73/2015), ktorá vylučuje dobromyseľnosť, ak zmluva nebola registrovaná štátnym notárstvom (do r. 1991). Ústavný súd považuje skoršiu judikatúru (napr. 3 Cdo 117/1994) za ústavne konformnejšiu, nakoľko zohľadňuje materiálne kritériá poctivosti držby, a nie len formálne nedostatky právneho titulu.

39. Tiež odkazuje na význam § 130 ods. 1 OZ, ktorý obsahuje domnienku oprávnenosti držby, ktorá platí až do jej vyvrátenia. Ak súdy predčasne predpokladajú nedobromyseľnosť len na základe formálnych nedostatkov, odporuje to ústavnému právu na súdnu ochranu.

40. V zmysle nálezu súdy sú povinné posudzovať dobromyseľnosť v kontexte reálnych okolností, nie výlučne na základe právneho perfekcionizmu. Ústna zmluva alebo neregistrovaný titul nevylučuje dobromyseľnú držbu ak je držba pokojná, dlhodobá a nenamietaná, môže viesť k vydržaniu. Zmysel vydržania je náprava neformálnych nedostatkov pri prevode nehnuteľností, nie penalizácia za neznalosť alebo nesplnenie niekdajších formálnych náležitostí.

41. Nález II. ÚS 484/2015 výrazne prehodnocuje prísne formálny výklad oprávnenej držby a prikláňa sa k materiálnemu, realistickému a ochrannému prístupu. Podľa ústavného súdu je potrebné uprednostniť faktický výkon vlastníckeho práva a dobrú vieru držiteľa, ak ten poctivo konal, uhradil dohodnutú kúpnu cenu a nebol nikým rušený. Tento nález tak predstavuje zásadný korektív voči judikatúre Najvyššieho súdu SR z obdobia po roku 2010, čím otvára cestu k širšiemu uplatneniu vydržania aj pri neformálnych právnych tituloch.

42. Vo svetle záverov dovolacieho súdu súd prvej inštancie porušil právo navrhovateľov na spravodlivý proces, keď zastavil konanie voči zomrelému účastníkovi bez výzvy na doplnenie návrhu, pričom vyslovil názor, že súd mohol a mal vyzvať na doplnenie návrhu (porov. § 129 CSP, § 10 ods. 1 CMP). Namiesto toho konanie zastavil, čím bez možnosti nápravy ovplyvnil rozhodnutie vo veci, návrh zamietol aj voči ostatným účastníkom z dôvodu chýbajúceho okruhu účastníkov. Podľa názoru dovolacieho súdu ide o zásadnú procesnú chybu, ktorá má zásadný dopad na zákonnosť celého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd reflektujúc záväznosť názoru dovolacieho súdu danú chybu musel odstrániť v odvolacom konaní predovšetkým z dôvodu možnosti doručenia a správoplatnenia rozhodnutia dovolacieho súdu. Nie je však vylúčené, že v priebehu konania môže opakovanie dôjsť k zmene okruhu účastníkov. V takom prípade súd dôsledne a konkrétne vyzve navrhovateľov na odstránenie vady s prípadnou súčinnosťou v rámci daného návrhového konania a umožní vykonať primeraný procesný

úkon. Súd nie je povinný v danom type návrhového konania sám vykonávať neobmedzené šetrenie a preberať zodpovednosť navrhovateľov. Môže im byť len nápomocný.

43. Tvrdenia navrhovateľov o kúpe nehnuteľnosti v roku 1985, zaplatení kúpnej ceny, následnom dlhodobom pokojnom užívaní, investovaní do údržby a vytvorení geometrických plánov, predstavujú súbor okolností, ktoré v kontexte doktrinálneho výkladu môžu viesť k záveru o dobromyseľnosti. Ústavný súd SR v náleze II. ÚS 484/2015 vyložil, že inštitút vydržania má byť chápaný ako korektív formálnych nedostatkov prevodov vlastníctva a že výklad dobromyseľnosti má reflektovať zásadu právnej istoty a skutočné pomery účastníkov. Takýto výklad má prednosť pred čisto formalistickým výkladom právnych úkonov z obdobia pred rokom 1992.

44. Skutočnosť, že súd prvej inštancie považoval identifikáciu parcely za nepostačujúcu, mala byť vyriešená procesne vhodným spôsobom – výzvou na doplnenie geometrického plánu či predložením doplňujúcich dôkazov. Odvolací súd zdôrazňuje, že nemožno účastníkov sankcionovať za nedokonalosti technického charakteru, ak ich možno odstrániť prostredníctvom spolupráce so súdom.

45. Vo vzťahu k záverom dovolacieho súdu a nesprávnemu výkladu súdom prvej inštancie sa tento dostatočne nezaoberal podmienkami vydržania. V ďalšom konaní je tak povinný prihliadnuť na závery vyslovené odvolacím súdom vyplývajúcim z konštatovaného nálezu ústavného súdu, ktorým došlo k zmene náhľadu na posúdenie dobromyseľnosti vo vzťahu k zmluvám podliehajúcim registrácii na štátnom notárstve. V tejto súvislosti súd prvej inštancie vykoná riadne dokazovanie vo vzťahu k predloženým dôkazom, tieto vyhodnotí a pri aplikácii právnych noriem bude vychádzať z uvedeného právneho názoru vo vzťahu k dobromyseľnosti.

46. Z vyššie uvedených dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je nielen právne vadné, ale aj vnútorne rozporné, keď odmietol vecne posúdiť podstatné aspekty návrhu z dôvodov odstrániteľných procesnými prostriedkami. Vzhľadom na potrebu zabezpečiť účinnú súdnu ochranu práv navrhovateľov, odvolací súd uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

47. Rozhodnutie súdu prvej inštancie tak trpí závažnými procesnými chybami a nepreskúmateľným právnym hodnotením. Nakoľko tieto nedostatky nie je možné napraviť v odvolacom konaní bez dokazovania, odvolací súd musí rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na nové prejednanie. Tento postup zároveň plne rešpektuje právne názory vyslovené v uznesení Najvyššieho súdu. V konaní súd rozhodne o trovách celého konania, tzn. aj o trovách odvolacieho a dovolacieho konania.

48. Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

a) ktorému súdu je určené,

b) kto ho robí,

c) ktorej veci sa týka,

d) čo sa ním sleduje a

e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.